

[Mikä skifi?](#)

28.03.2008 - 00:34

Piti tällä kertaa kirjoittaa **Päivi Honkapään** kirjasta *Viides tuuli*, mutta tulipa muutos suunnitelmiin: onnekkain sattuman johdosta pääsin kuin pääsinkin katsomaan ja kuuntelemaan Savonlinnan [Kirjoittajayhdistys Akselin](#) järjestämää kirjallisuustapahtumaa Savonlinnan pääkirjastossa, jossa oli kirjailijavieraina **Anne Leinonen**. Matti Myöhäisenä saavuin paikalle, mutta ehdinpä kuitenkin. Seuraavassa subjektiivisesti väritynyt, monimutkaisista lauseistaan huolimatta referaatin tapainen kirjoitelma kirjallisuustapahtumasta.

Olen ihan täpinöissäni koko jutusta monestakin syystä: en juurikaan käy missään tällaisissa tapahtumissa (etenkin kirjailijavierailuja olen vältellyt ihan tietoisesti), minkä vuoksi tämä tapahtuma tuntui erityisen mukavalta – eräänlainen uutuuskokemus. Iloa tapahtuma herätti sen vuoksi, että aina silloin tällöin tunnen sydämessäni piston vanhan kotikaupungin puolesta – entisaikoina Savonlinna oli vireä kulttuurikaupunki, jossa kävi vieraita keisarilliselta Venäjältä saakka. Nykyään kaupunki uinuu ruususen (piikikästä?) unta etenkin talvisin, herätäkseen kesäkuukausina hetkeksi eloon, vain nukahtaakseen taas uudestaan syksyn saapuessa. Pistos sydämessä johtuu lähinnä siitä, että vanhoihin aikoihin verrattuna kaupungin uinuva elo tuntuu nykyisen ulkopaikkakuntalaisen silmissä etenkin talvisin toisesta piikikkäältä unelta (mm. työttömyyden, muuttotappion ja etenkin hiljaisten katujen myötä), sekä siitä, että kaupunki hiljenee vuosi vuodelta enemmän syksyn koittaessa – vaikkakin vireyden ylläpito yrityksiä on viime vuosina talvikuukausinakin ollut selvästi ilmassa mm. erilaisten kulttuuritapahtumien ja talviturismin myötä.

Tämän iltainen kirjallisuustapahtuma tuntui suorastaan "kamalan ihanalta" siinä mielessä, koska se oli konkreettinen todiste siitä, että kaupunki elää, sykkii ja hengittää talvellakin - myös kirjallisuuden merkeissä (oopperaa kaupunki hengittää kesällä). Kaikkein eniten iloitsin siitä, että tapahtuman aiheena oli nimenomaan tieteiskirjallisuus – oma lempilapseni kirjallisuuden kentällä, joka monesti tuntuu jäävän kaiken kirjallisuuden jalkoihin, koska yleismaailmallinen ajattelutapa on ilmeisesti useimmiten (ainakin ollut) se, että tieteiskirjallisuus ei ole "oikeaa vakavasti otettavaa kirjallisuutta". Tämä kriitikko on nyt karkea, ja toteaa kauniilla suomen kielellä tällaisen puheen olevan paskapuhetta. Vaan lienee muutoksen hitaat tuulet puhaltamassa kirjallisuuden kentällä, kun tieteiskirjallisuus tuntuu vähitellen nousevan lapsipuolen asemasta, ja ottavan sille laillisesti kuuluvan paikkansa muiden kirjallisuuden lajityyppien joukossa. Kirjailija Leinonen mainitsi tästä asiasta konkreettisenä esimerkkinä **Johanna Sinisalon** Finlandialla palkitun teoksen *Ennen päivänlaskua ei voi*.

Minusta tapahtuma oli erittäin mukava myös siitä syystä, että se oli niin sanotusti pieni ja lämminhenkinen. Paikalla oli toistakymmentä henkeä, jotka kaikki katsoa napittivat kirjailija Leinosta tämän esittäessä asiaansa, eli kertoessaan skifistä (skifi = tieteiskirjallisuutta á la Savonlinnan murre, joka kuuluu savon murteisiin, mutta murrealueissa tunnetaan virallisesti omana murrealueenaan, eli Savonlinnan seudun rajamurteena. Kielitieteilijä Marjatta Palander on jopa kirjoittanut asiaa käsittelevän kirjan). Tosin puheen pääpaino oli enemmänkin käsitteessä spekulatiivinen fiktio, millä nimellä tieteiskirjallisuuteen nykyään monesti viitataan. Läsnaolijoiden ikäjakauma oli laidasta laitaan, siellä istuivat vanhat ja nuoret sulassa sovussa. Aivan nuorimmat, ne tontun kokoiset, olivat vähän kärsimättömiä ja hakivat äitinsä pois ennen tilaisuuden loppua.

Kun jälkikäteen mietin tilaisuuden saldoa, oli mielessä päällimmäisenä tunne siitä, että skifi itse asiassa jäi pikkuinen taka-alalle, mutta itseäni tämä seikka ei haitannut lainkaan. Pääasia että kirjallisuudesta yleensäkin puhutaan. Tämä tunne saattaa johtua myös siitä, että jostakin syystä omassa mielessäni vaikuttaa elävän hyvinkin voimakkaasti perinteisempi tieteiskirjallisuuden

käsite, joka jakautuu kahteen pääkategoriaan, eli ns. hardcore-scifiin ja myöhempään tieteiskirjallisuuteen. Näiden kahden kategorian välinen ero on käsittääkseni lähinnä se, että "hc-scifissä" pääpaino on tieteellä ja teknologialla, ja myöhemmässä tieteiskirjallisuudessa näkökulmat ovat enemmänkin psykologisia. Anne Leinosen puheet spekulatiivisesta fiktiosta koin mielenkiintoisina, koska olen vierastanut termiä aika lailla – johtuen lähinnä siitä, että en ole ymmärtänyt mitä se tarkoittaa. Nyt käsite alkaa pikku hiljaa avautua.

Oli myös kiinnostavaa kuulla kirjailijan työstä yleensäkin, ja tämä taisikin kiinnostaa yleisöä eniten –ainakin päätellen kirjailijalle esitetyistä kysymyksistä. (Mm. Kirjoittaako kirjailija oman elämänsä kokemuksista kuinka paljon teksteissään? Laittaako hän itseään "peliin" kirjoittaessaan tekstiä? Onko siinä eroa kun kirjoittaa lapsille tai aikuisille suunnattua tekstiä?)

Etelä-Savon sanomalehdet saivat pikkuisen siivun (ja sivalluksen – ainakin mentaalisen sellaisen) keskustelusta siinä mielessä, että kulttuurisen tarjonnan vähyys, etenkin kirjallisuutta käsitteleviä juttuja silmällä pitäen, sekä Länsi- että Itä-Savon osalta tuli esille. Tässä vaiheessa Itä-Savon toimittaja ilmoittautui läsnä olevaksi, joten voinee olettaa, että kirjallisuusiltamasta on lähitulevaisuudesta juttu Itukassa. Hienoa! Soitin jo mummolle ja pyysin ottamaan lehden talteen sitten kun se ilmestyy. ;)

Kirjasto sulkeutui kello 19, mutta tilaisuus jatkui lähemmäksi puolta kahdeksaa. Aika meni kuin iltamissa, minusta kaikki oli kauhean kiinnostavaa: tuli tunne siitä, että oma elämämpiiri on kovin pieni, ja että on syytäkin alkaa avartaa maailmaa vaikka sitten käymällä tällaisissa tilaisuuksissa. Olisi kiinnostanut kovasti myös se, kuinka muut läsnäolijat suhtautuivat skifiin, mutta sitä en rohjennut kysyä. Muutaman kerran sentään sain suuni auki, vaikka puhe tahtoi vähän änkytyksen puolelle mennäkin – en ole "puhuja/esiintyjä", ja aina jos aukaisen suuni tuon kaltaisissa tilaisuuksissa, tahtovat sanat mennä väkisininkin sekaisin. Suurin syy siihen, että välttelen kaikenmoisia yleisötilaisuuksia lienee jonkinlainen sosiaalisten tilanteiden pelko/ahdistus, koska en yksinkertaisesti kestä isoissa väkijoukoissa olemista. Siksi uskaltauduinkin tänään paikalle, koska ajattelin, että tässä tilaisuudessa tuskin satoja katsojia/kuulijoita paikan päälle ilmaantuu, vaikka se ehkä tilaisuuden järjestäjän kannalta olisikin toivottavaa. Tällaiset fiilikset ovat myös yhtenä isona syynä siihen, että kökötän omassa karhunpesässäni lukemassa ja kirjoittamassa (en fiktiota), ja mm. pidän blogia: kirjoittamalla on helpompi ilmaista ajatuksiaan, ja ajatus (ainakin toivon mukaan) tulee vähän selkeämmin ulos kuin mitä elävän elämän sosiaalisissa tilanteissa etenkin ventovieraita ihmisiä ensi kertaa tavatessa. Sivusta seuraajan rooli sopii minulle.

Olen tähän mennessä vältellyt kirjailijavierailuja tai tapahtumia myös siitä syystä, että suhtaudun kritiikkien kirjoittamiseen vakavasti, ja haluan jatkaa kritiikkien kirjoittamista vielä tulevaisuudessakin. Olen ajatellut jotakuinkin sen suuntaisesti, että jos saan "liikaa" kontakteja kirjailijoihin, en enää pysty objektiivisesti kirjoittamaan heidän kirjoittamistaan kirjoista. Oman kritiikin kirjoittamiseni eräänä peruslähtökohtana toimii se seikka, että jos olen jäävi kirjoittamaan jonkun henkilön kirjasta kritiikkiä, en sitä silloin tee. Tahtoo sanoa että "parhaan kaverin kirjoittamasta kirjasta" ei tulisi mieleenkään kirjoittaa kritiikkiä ja yrittää myydä sitä johonkin lehteen, koska se ei todellakaan olisi asiallinen tapa toimia.

Anne Leinosen kirjailijavierailu oli kuitenkin niin positiivinen kokemus, että on paljon mahdollista, että löydän itseni tulevaisuudessa monenmoisesta tapahtumasta. Ironistahan tässä vierailussa on se – kuten hyvä ystäväkin puhelimesta korvaani naureskeli – että Tampereella, jossa tällaisia tapahtumia lienee pilvin pimein, en koskaan käy missään. Ja sitten löydän itseni Savonlinnasta, jonne pitää erikseen lähteä autolla. Mutta näin se menee. Koti on kuitenkin koti, vaikka siellä ei asuisikaan. Aina ajatuksissa siitä huolimatta.

Aivan kerta kaikkiaan mahtavaa, että tällaisia tilaisuuksia järjestetään – myös pienemmillä paikkakunnilla. Ja jos oikein ymmärsin, Kirjoittajayhdistys Akseli toimii aktiivisesti, ja on järjestänyt vastaavia tilaisuuksia aikaisemminkin. Olin niin omissa mietteissäni, että minulta meni ohi mitä **Risto Isomäestä** puhuttiin, mutta ymmärsin että hänkin olisi ollut kirjoittajayhdistyksen vieraana vastaavassa tilaisuudessa. Ja että vielä tieteiskirjallisuuden teemallakin näitä tilaisuuksia järjestetään, sepäs vasta sydäntä lämmittää!

Kotimatalla auton ikkunasta näkyi kirkas tähtitaivas ja mahtavat revontulet. Onpa meillä nyt hanget korkeat nietokset ja melkein niin kuin joulumieli. ;)